

NIEDZIELNE I ŚWIĄTECZNE OGRANICZENIA W HANDLU

Anna Wyrzykowska, adwokat, partner

Grzegorz Kalinowski, radca prawny, senior associate

Warszawa, 28 lutego 2018 r.

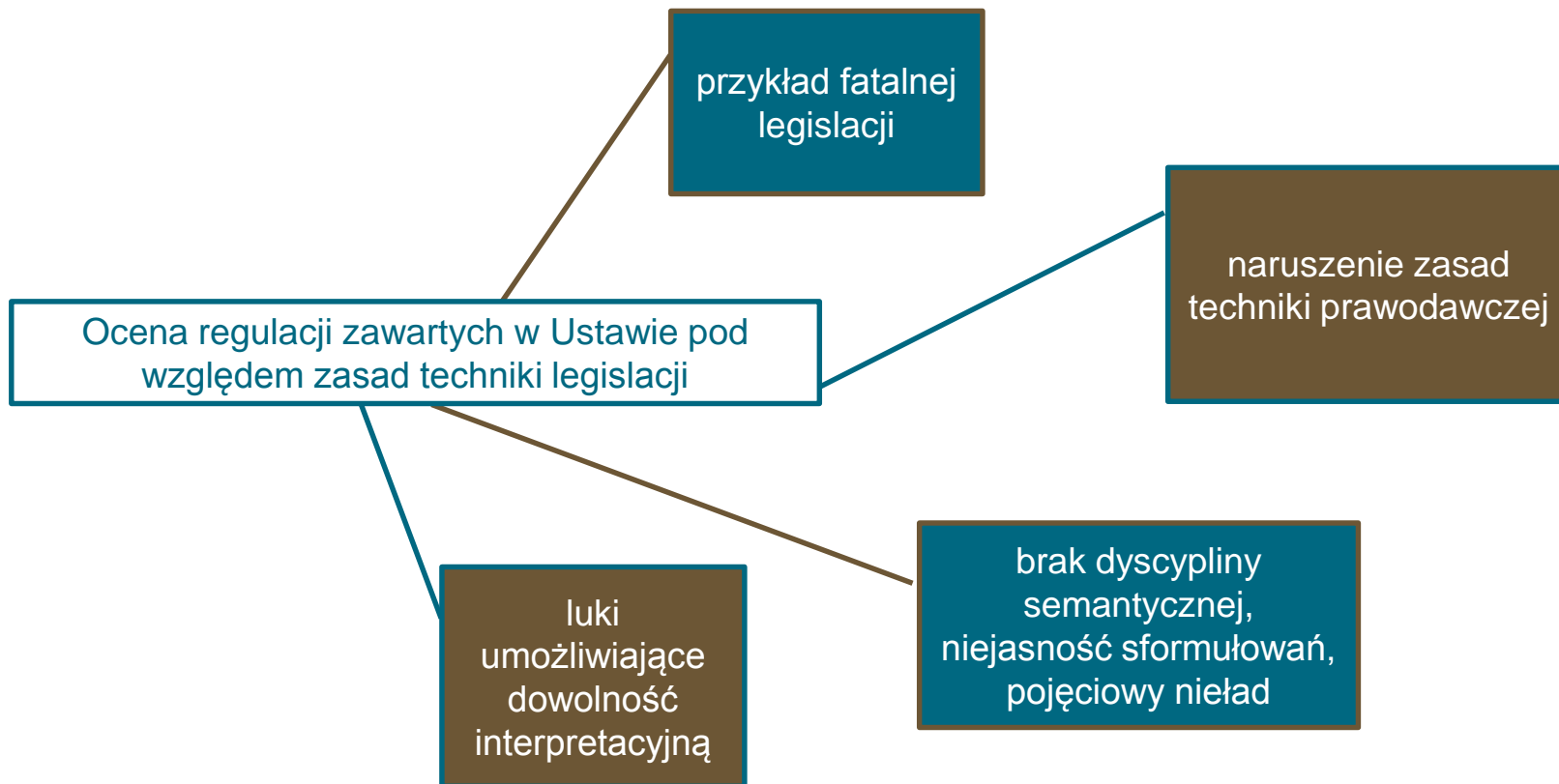

PLAN WYSTĄPIENIA

1. Uwagi ogólne do ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni, Dz. U. 2018 r. poz. 305 („**Ustawa**”)
2. Przedmiot Ustawy
  - przepisy ogólne | zakres spraw regulowanych Ustawą i jej adresaci | ramy prawne pracy pracowników placówek handlowych | treść zakazu określonego w Ustawie
  - przepisy szczegółowe | przepisy karne
  - przepisy epizodyczne | odstępstwa | przepisy przejściowe i końcowe
3. Analiza poszczególnych przepisów Ustawy
  - kluczowe definicje ustawowe
4. Wyłączenia
5. Sankcje za nieprzestrzeganie przepisów Ustawy
6. Dyskusja/pytania.

1. UWAGI OGÓLNE

UWAGI OGÓLNE

UWAGI OGÓLNE

1. Cel Ustawy

- zakaz/ograniczenie handlu vs. zakaz pracy w niedziele i święta
- sprzedaż vs. czynności okołosprzedażowe

2. Podstawowe metody interpretowania przepisów

3. Założenie racjonalności ustawodawcy

2. PRZEDMIOT USTAWY

PRZEPISY OGÓLNE

Zakres spraw regulowanych Ustawą i podmiotów, których ona dotyczy (art. 1 Ustawy):

- zasady ograniczenia handlu
- zasady wykonywania czynności związanych z handlem w placówkach handlowych w niedziele i święta oraz 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy
- adresaci: przedsiębiorcy wykonujący zarobkową działalność handlową – w rozumieniu Ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej

Przedsiębiorcą jest: osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą.

Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (art. 4 ww. ustawy).

- w zakresie nieuregulowanym w Ustawie – do wykonywania pracy przez pracowników w placówkach handlowych w niedziele i święta stosuje się przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy art. 151(9) – 151(12) → przepisy te regulują m.in. następujące zagadnienia:
  - dni wolne od pracy
  - zakaz pracy w święta i dopuszczalność pracy w niedziele i święta
  - zapewnienie wolnej niedzieli

PRZEPISY OGÓLNE

Treść zakazu

została określona w art. 4, 5 oraz w art. 8 Ustawy.

- zgodnie z art. 5 Ustawy, w niedziele i święta, są zakazane:

handel

oraz

wykonywanie czynności związanych z handlem

powierzenie pracownikowi lub zatrudnionemu
wykonywania pracy w handlu

oraz

powierzenie pracownikowi lub zatrudnionemu
wykonywania czynności związanych z handlem

PRZEPISY OGÓLNE cd. TREŚĆ ZAKAZU

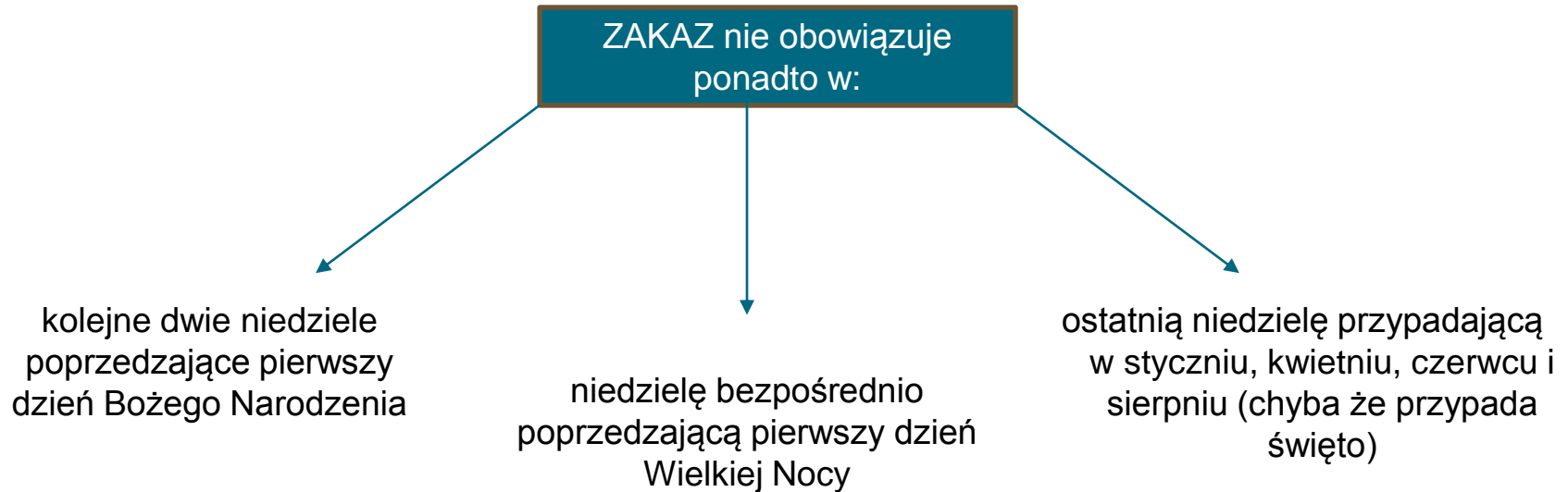
- art. 4 Ustawy stanowi, że

powierzenie wykonywania pracy w handlu lub wykonywania czynności związanych z handlem nieodpłatnie (...) **jest zakazane**

- z kolei art. 8 Ustawy

wprowadza ograniczenia handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w dniu 24 grudnia i w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy poprzez normę, zgodnie z którą ww. czynności (art. 5) **są zakazane** po godz. 14.00

PRZEPISY OGÓLNE cd. TREŚĆ ZAKAZU – art. 7

PRZEPISY SZCZEGÓŁOWE

Ustawa jest aktem prawnym powiązaniem z innymi regulacjami:

1. „Inspektorzy pracy są uprawnieni do przeprowadzania, bez uprzedzenia i o każdej porze dnia i nocy, kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy (...), oraz kontroli przestrzegania przepisów dotyczących ograniczenia handlu w niedziele i święta oraz w niektóre inne dni” (ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 **o Państwowej Inspekcji Pracy**)
2. orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 10 Ustawy, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r – **Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia**
3. zmiany w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – **Kodeks karny**
4. Ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. **o dniach wolnych od pracy** (dni świąteczne – 13 świąt państwowych i kościelnych)

POZOSTAŁE PRZEPISY – epizodyczne, przejściowe, końcowe

- Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 marca 2018 r.
- w okresie od dnia 1 marca do dnia 31 grudnia 2018 r. zakaz, o którym mowa w art. 5 nie obowiązuje w pierwszą i ostatnią niedzielę każdego miesiąca kalendarzowego (art. 16 Ustawy)
- w okresie od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2019 r. zakaz, o którym mowa w art. 5, nie obowiązuje w ostatnią niedzielę każdego miesiąca kalendarzowego (art. 17 Ustawy)
- jeżeli w ostatnią niedzielę miesiąca kalendarzowego przypada święto, przepis art. 5 stosuje się.

3. ANALIZA

KLUCZOWE DEFINICJE USTAWOWE

- **Placówka handlowa** – **obiekt**, w którym jest **prowadzony handel** oraz są **wykonywane czynności związane z handlem**, w szczególności: **sklep, stoisko, stragan, hurtownia, skład węgla, skład materiałów budowlanych, dom towarowy, dom wysyłkowy, biuro zbytu** – jeżeli w takiej placówce praca jest wykonywana przez pracowników lub zatrudnionych
- **Handel** – proces sprzedaży polegający na wymianie **towaru** lub **wyrobu** na **środki pieniężne**
- **Wykonywanie czynności związanych z handlem**
  - ✓ wykonywanie w placówce handlowej **czynności bezpośrednio związanych z handlem** przez pracownika lub zatrudnionego, a także
  - ✓ wykonywanie w takiej placówce przez pracownika lub zatrudnionego **czynności związanych z magazynowaniem towarów lub ich inwentaryzacją**
- **Wykonywanie pracy w handlu oraz wykonywanie czynności związanych z handlem w niedziele i święta w placówkach handlowych**

KLUCZOWE POJĘCIA

Pracownik

osoba zatrudniona w placówce handlowej, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy, a także osoba skierowana do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy o pracę, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych

Zatrudniony

osoba fizyczna wykonująca w placówce handlowej pracę na podstawie umów prawa cywilnego, a także osoba skierowana do wykonywania w placówce handlowej pracy tymczasowej na podstawie umowy prawa cywilnego, zgodnie z przepisami o zatrudnianiu pracowników tymczasowych

POJĘCIOWY NIEŁĄD

1. wykonywanie czynności związanych z handlem wykonywanie w placówce handlowej czynności bezpośrednio związanych z handlem przez pracownika lub zatrudnionego, a także wykonywanie w takiej placówce przez pracownika lub zatrudnionego czynności związanych z magazynowaniem towarów lub ich inwentaryzacją

2. czynności związane z handlem to:

„czynności bezpośrednio związane z *handlem*”, a także

„czynności związane z *magazynowaniem towarów* lub *ich inwentaryzacją*”

3. wielość definicji:

- „wykonywanie czynności związanych z handlem”
- „wykonywanie pracy w handlu oraz wykonywanie czynności związanych z handlem w niedziele i święta w placówkach handlowych”

4. WYŁĄCZENIA

WYŁĄCZENIA

❖ artykuł 6 Ustawy przewiduje **32 wyłączenia**

❖ **Przeważająca działalność** - „rodzaj przeważającej działalności wskazany we wniosku o wpis do krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, o którym mowa w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej”.

Pojęcie to dotyczy 6 wyłączeń – zakaz nie obowiązuje w **placówkach handlowych**, w których przeważająca działalność polega na:

- handlu kwiatami,
- handlu pamiątkami lub dewocjonaliami,
- handlu prasą, biletami komunikacji miejskiej, wyrobami tytoniowymi, kuponami gier, losowych i zakładów wzajemnych,
- handlu wyrobami piekarniczymi i cukierniczymi,
- działalności gastronomicznej,
- wynajmu i zarządzania nieruchomościami na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi.

WYŁĄCZENIA

1. **Stacja paliw płynnych** - obiekt budowlany, spełniający warunki przewidziane w obowiązujących przepisach dotyczących warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, w obrębie którego dokonywana jest sprzedaż produktów naftowych na podstawie ważnej koncesji udzielonej w oparciu o przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne

Rozporządzenie Ministra Gospodarki w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać bazy i stacje paliw płynnych, rurociągi przesyłowe dalekosiężne służące do transportu ropy naftowej i produktów naftowych i ich usytuowanie (z dnia 21 listopada 2005 r.) – Definicja →

Stacja paliw płynnych - obiekt budowlany, w skład którego mogą wchodzić: budynek, podziemne zbiorniki magazynowe paliw płynnych, podziemne lub nadziemne zbiorniki gazu płynnego, odmierzacze paliw płynnych i gazu płynnego, instalacje technologiczne, w tym urządzenia do magazynowania i załadunku paliw płynnych oraz gazu płynnego, instalacje wodno-kanalizacyjne i energetyczne, podjazdy i zadaszenia oraz inne urządzenia usługowe i pomieszczenia pomocnicze.

- *super lub hipermarkety przy stacjach benzynowych (?)*
- *montaż dystrybutorów paliw w obiektach innych niż stacje paliw (?)*
- *nowa sieć dystrybucji (?)*

WYŁĄCZENIA

2. Placówki handlowe, w których **przeważająca działalność** polega na handlu **kwiatami**;

- *praca w Święta Bożego Narodzenia lub Wielkanoc (?)*

3. **Apteki** i punkty apteczne;

4. **Zakłady lecznicze dla zwierząt**;

- *zwiększenie dostępnego asortymentu towarów (?)*

5. Placówki handlowe, w których **przeważająca działalność** polega na handlu **pamiątkami lub dewocjonaliami**;

- *działalność handlu dewocjonaliami w PKD (?)*

6. Placówki handlowe, w których **przeważająca działalność** polega na handlu **prasą, biletami komunikacji miejskiej, wyrobami tytoniowymi, kuponami gier losowych i zakładów wzajemnych**;

7. Placówki **pocztowe**;

8. Placówki handlowe w obiektach **infrastruktury krytycznej**, o której mowa w ustawie o zarządzaniu kryzysowym (np. jednostki policji, wojska, elektrownie, szpitale, lotniska i inne obiekty zapewniające funkcjonowanie państwa w sytuacjach kryzysowych);

WYŁĄCZENIA

9. Placówki handlowe w **zakładach hotelarskich**;
10. Placówki handlowe w zakładach prowadzących **działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku**;
  - *wystawy i muzea w historycznych obiektach będących centrami handlowymi (?)*
11. Placówki handlowe organizowane wyłącznie na potrzeby **festynów, jarmarków i innych imprez okolicznościowych, tematycznych lub sportowo-rekreacyjnych**, a także, gdy są one zlokalizowane w halach targowych;
  - *zatrudnienie osób do obsługi centrum handlowego (?)*
12. Placówki handlowe w **zakładach leczniczych** podmiotów leczniczych i innych **placówkach służby zdrowia** przeznaczonych dla osób, których stan zdrowia wymaga całodobowych lub całodziennych świadczeń zdrowotnych;
13. **Placówki handlowe dworca** w rozumieniu ustawy o transporcie zbiorowym, w portach i przystaniach morskich w rozumieniu ustawy o portach i przystaniach morskich oraz w portach i przystaniach w rozumieniu ustawy o żegludze śródlądowej – w zakresie związanym z bezpośrednią obsługą podróżnych;
  - *kasy biletowe oraz poczekalnie dla podróżnych w galeriach handlowych (?)*
14. Centra **pierwszej sprzedaży ryb**, w przypadku sprzedaży ryb z burty, w gospodarstwach rybackich, **placówkach handlowych zajmujących się odbiorem produktów rybołówstwa i akwakultury** oraz handlem takimi produktami
  - *produkty rybołówstwa i akwakultury – definicja (?)*

WYŁĄCZENIA

15. Placówki handlowe w **portach lotniczych** w rozumieniu ustawy prawo lotnicze;
16. **Strefy wolnocłowe**;
17. **Środki transportu**, statki, morskie statki handlowe, statki powietrzne, platformy wiertnicze i inne morskie budowle hydrotechniczne;
18. Jednostki **penitencjarne**;
19. Placówki handlowe **na terenie jednostek wojskowych**;
20. **Sklepy internetowe** i platformy internetowe;
  - *handel w placówce handlowej przez Internet (?)*
  - *showroom np. w branży odzieżowej, obuwniczej, meblarskiej (?)*
  - *obsługa showroom – zatrudnienie ochroniarza, „przewodnika” (?)*
  - *zakaz handlu vs. otwarcie sklepu (?)*
21. Handel towarami z **automatów**;
22. Rolniczy **handel detaliczny w rozumieniu ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia**;
23. Hurtownie **farmaceutyczne**;
24. W okresie od dnia 1 czerwca do dnia 30 września każdego roku kalendarzowego – placówki handlowe prowadzące handel **wyłącznie maszynami rolniczymi i częściami zamiennymi do tych maszyn**;
25. Handel kwiatami, wiązkami, wieńcami i zniczami **przy cmentarzach**;
  - *„przy” a „w pobliżu” (?)*

WYŁĄCZENIA

26. Zakłady **pogrzebowe**;
27. Placówki handlowe, w których handel prowadzony jest **przez przedsiębiorcę** będącego **osobą fizyczną wyłącznie osobiście, we własnym imieniu i na własny rachunek**;
  - *wspólnicy spółki cywilnej (?)*
28. **Piekarnie, cukiernie, lodziarnie**, w których **przeważająca działalność** polega na handlu **wyrobami piekarniczymi i cukierniczymi**
  - *hipermarkety, w których wypiekane jest pieczywo (?)*
29. Placówki handlowe, w których **przeważającą działalnością** jest działalność **gastronomiczna**;
30. Teren rolno-spożywczych rynków hurtowych prowadzonych przez spółki prawa handlowego, których **przeważającą działalność** polega na **wynajmie i zarządzaniu nieruchomościami na użytek handlu hurtowego artykułami rolniczo-spożywczymi**;
31. Placówki handlowe prowadzone przez **podmioty nabywające towary na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych** (o których mowa w pkt. 30), w zakresie czynności związanych z handlem oraz powierzania pracowników lub zatrudnionemu wykonywania tych czynności;
32. Placówki handlowe, w których prowadzony jest wyłącznie **skup zbóż, buraków cukrowych, owoców, warzyw lub mleka surowego**;

5. SANKCJE ZA NIEPRZESTRZEGANIE USTAWY

SANKCJE ZA NARUSZENIE PRZEPISÓW

1. Ustawa – [art. 10](#)

Kto, wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele i święta

powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu,

podlega karze grzywny w wysokości od 1000 do 100 000 zł

Tej samej karze podlega, kto wbrew zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem [po godzinie 14.00 w dniu 24 grudnia](#) lub [w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy](#), powierza wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu.

Orzekanie w sprawach o czyny, o których mowa w art. 10 Ustawy, następuje w trybie przepisów ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 – *Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia*

SANKCJE ZA NARUSZENIE PRZEPISÓW

2. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia

art. 96bc „Jeżeli ukarany co najmniej dwukrotnie za wykroczenie określone w Ustawie, popełnia w ciągu dwóch lat od dnia ostatniego ukarania takie wykroczenie, właściwy organ Państwowej Inspekcji Pracy może w postępowaniu mandatowym nałożyć grzywnę w wysokości do 5000 zł”

ponadto:

w sprawach o wykroczenia (...) określone w art. 10 Ustawy (...) oskarżycielem publicznym jest **inspektor pracy**.

3. Kodeks karny

Ustawa wprowadza także nową regulację do Kodeksu karnego, w katalogu przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową (Rozdział XXVIII)

Art. 218a – kto **złośliwie** lub **uporczywie**:

- 1) **wbrew** zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem w niedziele i święta, **powierza** wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu,
  - 2) **wbrew** zakazowi handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem po godzinie 14 00 w dniu 24 grudnia lub w sobotę bezpośrednio poprzedzającą pierwszy dzień Wielkiej Nocy, **powierza** wykonywanie pracy w handlu lub wykonywanie czynności związanych z handlem pracownikowi lub zatrudnionemu,
- podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności.

5. KONSEKWENCJE(?)

PRZEWIDYWANE(?) KONSEKWENCJE - punkty do dyskusji

- **nocne zmiany?** *(np. praca do 23:45 w sobotę i od 00:15 w poniedziałek)*
- **showroom?** *(zakaz dotyczy handlu a nie otwarcia sklepu; czy możliwa jest płatność przez aplikację; odbiór towaru - wyłącznie za pomocą kuriera? obsługa showroomu: ochroniarz, sprzątaczką = kasjer, sprzedawca? obsługa CH? – CH musi być i tak otwarte, aby umożliwić działanie piekarni, kwaciarni, restauracji itd., które są wyłączone z zakazu; ryzyko uznania za obejście prawa*
- **zakupy on-line** – zakupy codzienne
- **PKD** jako pojęcie statystyczne – przykład piekarni
- **sieci franczyzowe?** – czy hipermarkety mogą działać na zasadzie franczyzy?
- **niepewność przedsiębiorców** – wpływ Ustawy na najmy w CH; czy możliwe jest powoływanie się na klauzulę nadzwyczajnej zmiany okoliczności (*rebus sic stantibus*)?
- **ograniczenie zatrudnienia / obrotów?**
- **niedozwolona pomoc państwa?**

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

ANNA WYRZYKOWSKA

adwokat, partner

anna.wyrzykowska@wkb.pl

GRZEGORZ KALINOWSKI

radca prawny, senior associate

grzegorz.kalinowski@wkb.pl

WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr sp.k.

ul. Polna 11

00-633 Warszawa

Tel. +48 22 201 00 00

biuro@wkb.pl

www.wkb.pl

ul. Paderewskiego 7

61-770 Poznań

Tel: +48 61 855 32 20